

**DE
NZA
JURIT
NYA**

**ANDREW
DOYLE**

”För den trolösa människan är hela universum falskt – det är
ogripbart – det krymper till ingenting inom hans räckhåll.
Och han själv, i den mån han visar sig i ett falskt ljus, blir till
en skugga eller upphör helt att existera.”

Nathaniel Hawthorne, Purpurfärgen

Innehåll

Prolog	11
1. Svartkonst MALEFICIA	15
2. Trosbekännelse CREDO	25
3. Syndafloed KATAKLYSM	39
4. Samfund DENOMINATION	55
5. I begynnelsen GENESIS	75
6. Hädelse BLASFEMI	99
7. Tolkning EXEGES	123
8. Uppenbarelsen REVELATION	143
9. Trossats DOGMA	171
10. Förhör INKVISITION	199
11. Översinnlighet TRANSCENDENS	225
12. Uttåg EXODUS	255
Epilog	277
Tackord	285
Slutnoter	287
Index	349

Prolog

”Du är en jävla nazistfitta.”

Det var tredje gången han skrek det åt mig, och jag hade fortfarande svårt att fatta att det inte rörde sig om ett dåligt skämt.

”Du menar väl inte allvar?” sa jag.

”Jo, det gör jag. Du är en jävla nazistfitta.”

Visserligen hade vi druckit vodka martinis, så det plötsliga utbrottet rörde sig möjligen om en synvilla. Kanske såg han de suddiga konturerna av en återuppstånden Joseph Goebbels i stället för mig. Men inte ens med berusningen i åtanke kunde väl den här mannen som jag hade känt i många år – en vänsteranhängare känd för sin intelligens och integritet – verkligen ha fått för sig att jag hyste fascist sympatier? I så fall var det konstigt att han några år tidigare hade bett mig att bli gudfar till sin son. Min roll var att skydda pojken från Satan, inte att indoktrinera honom i Tredje rikets metoder.

Jag såg på hans fru, en av mina äldsta vänner, i hopp om att få stöd. Hon var tyst, uppenbart generad och ovillig att hjälpa mig. De främlingar som befann sig i närheten i denna livliga Soho-bar låtsades taktfullt, på klassiskt brittiskt manér, att de inte hörde något.

Utbrottet kom till synes från ingenstans. Vid det här laget hade vi tre haft ett vänligt samtal i över en timme, utan den minsta antydning om att en sprängladdning av galla och förtal skulle slungas i min riktning. Det stod klart att han hade funderat på detta ett tag. Han var tydligen övertygad om att mitt arbete under de senaste åren syftade till att främja fascistiska idéer, men hade svårt att förklara sitt resonemang. Det vassaste han kunde komma på var att jag hade skrivit för en tidning han inte gillade, att jag hade röstat för att lämna EU och skrivit manus som satiriserade vissa politiska ställningstaganden som han stödde. Hur detta kunde kvalificeras som fascism förblev oklart. Som Carl Sagan ofta sa: extraordinära påståenden kräver extraordinära bevis.¹ Någon sådan bevisning framlades inte.

Jag har funderat en hel del på konsekvenserna av denna trista händelse. Som många andra har jag vant mig vid att bli smutskastad och feltolkad av främlingar på sociala medier, till den grad att jag knappt märker det längre. Men det var alarmerande att bli verbalt skymfad av en person som känner mig tillräckligt väl för att veta att fascismen representerar allt jag är emot.

Alkoholen förklarar bara en bråkdel. Inte många av oss kan hävda att vi aldrig har uppfört oss illa när vi har varit berusade, men dagen därpå ber vi om ursäkt om vi sa något dumt, eller för minnesluckorna då vi uppenbarligen skämde ut oss. Det har nu gått över tre år och jag har ännu inte fått någon ursäkt. Jag kan bara anta att han tycker att fördömandet var berättigat. Jag kommer med största sannolikhet aldrig att tala med någon av dem, eller min gudson, igen.

Bortsett från hur upprörande det är att upptäcka att någon man har känt länge hyser så obehagliga missuppfattningar, finns det ytterligare en olycksbådande aspekt att överväga. Jag är inte ensam om att ha förlorat vänner efter att ha begått brottet att uttrycka mina ärliga åsikter. Vår tid kännetecknas av den politiska tribalismens raseri, och i takt med att den har eskalerat har jag med växande oförståelse sett rationella människor tappa förnuftet. Många verkar ha kapitulerat inför en kollektiv fantasiföreställning där minsta lilla politiska meningsskiljaktighet tolkas som bevis på nynazism. En ny typ av censurerande och identitetsfixerad aktivism för social rättvisa har gett upphov till ett klimat där blinda ideologiska tillhörigheter är normen. Medan demokrati grundas på att olika åsikter stöts och blöts, upprätthålls ideologi genom intolerans mot oliktankande. Du är, som det heter, antingen med oss eller emot oss. Detta är trångsynthetens kärna.

Om min före detta vän verkligen tror att jag har utvecklat en förkärlek för Adolf Hitler är hans reaktion, även om den är obefogad, åtminstone begriplig. Det är utmärkande för vår destruktiva tid att han har låtit sig uppslukas av denna vanföreställning trots sin vetskap om mina grundläggande värderingar: han vet att jag alltid har varit en uttalad motståndare till rasism, att jag värderar människolivets helighet över allt annat och att jag anser att individens frihet är avgörande för bevarandet av ett fritt samhälle. Men i nuvarande klimat spelar varken hans kännedom om min personlighet eller

hans obestridliga intelligens någon roll. Han har dömt ut mig som nazist endast på grund av det han betraktar som min *orenhet*. Ideologer tolkar ofta varje ifrågasättande av deras trossystem som ett symptom på en ondskefull karaktär.²

Det pågående kulturkriget, vars existens ofta förnekas av dess främsta slagskämpar, är inte längre något vi har råd att ignorera. Kulturkrigarna har alltid varit få till antalet, men på senare tid har de lyckats skaffa sig makt och inflytelserika positioner. Som ett resultat av detta har kriget spridit sig till våra hem, våra skolor och våra arbetsplatser. Familjer, vänskapsband och andra relationer har ödelagts. Vi är många som skulle föredra att inte delta, men vi har tvingats att ta till vapen. Kulturkrigarna hotar att splittra oss, trots att de påstår att de minskar splittringen. De klär sina bakåtsträvande idéer i en progressiv terminologi, och de som försöker bromsa deras framfart blir snabbt kvästa.

Trots att det ofta ses som något som sker vid sidan av den verkliga politiken är kulturkriget i dag en väsentlig del i många stora politiska konflikter. Det vinner och förlorar politiska val: Donald Trumps seger 2016 sågs av många som en kulturell revolt mot politisk korrekthet, och även Brexit-omröstningen i Storbritannien var till stor del en reaktion mot de kulturkrigare som envisades med att sprida det falska budskapet att folkomröstningen var en rasistisk kupp.

De som inser att vi har gynnats av upplysningstiden oroas av framväxten av en rörelse – suddig, men på något sätt allestädes närvarande – som är oemottaglig för förnuft och som betraktar det fria utbytet av idéer med misstänksamhet. Många känner sig maktlösa inför dessa illiberala trender som hotar att sabotera alla de framsteg som gjorts sedan medborgarrättsrörelsen på 1960-talet. Vi har sett evangelisterna för "social rättvisa" ta kontroll över våra viktigaste kulturella och politiska institutioner, lärosäten och företag i sin iver att besegra ondskan, vare sig den är verklig eller inbillad.

Kulturkrigarna gör stora anspråk på moralisk renhet och tolererar inga avvikande uppfattningar, något som har lett till utvecklingen av en så kallad cancelkultur. Ett fåtal mäktiga försöker kontrollera det offentliga samtalet genom att utdöma vissa termer som "problematiskska" eller genom att stödja

lagstiftning mot "hatpropaganda". De är prästerna som predikar en modern motsvarighet till den augustinska föreställningen om arvsynen i form av begrepp som "vithet", "giftig maskulinitet" eller "heteronormativitet". De är de utvalda, upptäckarna av "individuella sanningar" och "nya sätt att veta" som bär föga likheter med verkligheten. De är rättvisans skiljedomare som inte kräver bevis för att upptäcka och fördöma syndarna mitt ibland oss.

De är de nya puritanerna.

Svartkonst

MALEFICIA

De drabbade

Den första som hängdes var Bridget Bishop. Hon var en krogägare i sextioårsåldern och hade aldrig träffat sina anklagare förrän hon stod inför dem i rätten.³ På många sätt var hon en uppenbar måltavla. Rykten om häxeri hade förföljt Bishop i åtminstone tio år. Hennes sätt att klä sig hade alltid varit pråligt och hennes röda livstykke åberopades till och med som bevis mot henne.⁴ Hon drev två krogar, så kallade *ordinaries*, där nattliga utsvävningar uppenbarligen uppmuntrades. Oavsett om ryktet var välförtjänt eller inte, uppfattades Bishops etablissemang som syndens nästen som störde lugnet i Salem och dess omgivningar.

Främst bland anklagarna var en grupp unga flickor som framförde sin dramatiska föreställning i rätten till domarens, prästernas, familjernas och vännernas fasa. När Bishop vittnade vred sig flickorna och skrek som om de vore besatta och hävdade att Bishop "ofta hade nypt dem, kvävt dem, bitit dem och plågat dem mycket illa".⁵ En flicka, Susanna Sheldon, påstod att hon hade sett Bishop dö en orm. Andra bybor vittnade om att hon hade uppmanat dem att underteckna Djävulens bok.⁶ Det sades att hon på sistone hade "skickat ut sin skepnad" på nätterna för att hemsöka traktens män i deras sängkammare. Ibland kände de igen hennes pråliga klädsel i skuggorna, men ibland uppenbarade hon sig som en svart gris eller som en korsning mellan kyckling, apa och människa.⁷ Det påstods att hon hämnades på de